

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11C/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122433518
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. et Mgr. Michala Lunterová Švandová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6122433518.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou Mgr. et Mgr. Michalou Lunterovou Švandovou, v spore žalobcu: A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvalý pobyt C. XX, XXX XX D. D., v konaní zast. Mgr. Ivan Bugri, advokát, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, IČO: 42 307 155, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 821 72 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.453,06 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 5.453,06 Eur, a to v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov konania žalobcu.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 10. 10. 2022 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 5.453,06 Eur a náhradu trov konania, a to titulom náhrady škody spôsobenej porušením smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa

04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica 2003/88/ES“ alebo „Smernica“), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná (nebola v časti implementovaná) do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Škoda tak vznikla žalobcovi ako jednotlivcovi porušením únieového práva žalovaným ako členským štátom Európskej únie. Žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, štátnu službu vykonáva v služobnom pomere v súlade so zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hasičskom a záchrannom zbore“), s miestom výkonu služobnej činnosti v meste Banská Bystrica, v služobnej hodnosti nadporučík, vo funkcii hasič – záchranár špecialista v čate A na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici na hasičskej stanici v Banskej Bystrici. Škoda vznikla žalobcovi v takto určenom mieste výkonu služobnej činnosti.

Žalobca v žalobe uviedol, že služobný (pracovný) čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru je rozvrhnutý nerovnomerne a to tým spôsobom, že jedna 24 hodinová služobná pracovná zmena hasiča sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje určená služobná pohotovosť na pracovisku. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti, a to v čase 22:30 – 05:30 hod, teda v pomere 17:7. S účinnosťou od 01. 01. 2022 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti, a to v čase 22:00 – 06:00 hod, teda v pomere 16:8. V rámci jednej pracovnej zmeny tak žalobca strávi na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín.

Mimo rozvrhu služobného času hasičovi môže byť a žalobcovi aj pravidelne býva nariadená služobná pohotovosť. Určená služobná pohotovosť, ako aj nariadená služobná pohotovosť sa pritom do pracovného času žalobcu nezapočítavajú a ich výkon nie je rozlíšený ani na výplatnej páske, na ktorej je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na aktívnu časť, teda na časť, v ktorej sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas ak je nahlásený výjazd a na neaktívnu časť. E. sa pritom počas celého trvania služobnej pohotovosti musí zdržiavať na hasičskej stanici, výjazd sa vykonáva do jednej minúty od nahlásenia, a preto musí byť oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia.

Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti je žalobca odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (teda z hodinovej mzdy), ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň (tzv. 15%-ná pohotovosť) a peňažnou náhradou vo výške 30% z hodinovej mzdy, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja, teda v deň štátneho sviatku (tzv. 30%-ná pohotovosť).

Na hasičskej stanici v Banskej Bystrici sa striedajú 3 hasičské zmeny – čaty A (v ktorej pôsobí žalobca), B a C. Pracovný čas hasiča je preto rozvrhnutý tak, že každý tretí deň odslúži minimálne 24 hodín a následne má dva dni voľna. Každá hasičská zmena mesačne odslúži 10, resp. 11 pracovných zmien. Hasiči tak odslúžia dve až tri zmeny týždenne. Pri takto nastavenom rozvrhnutí služobného času má hasič stráviť v službe mesačne 240 hodín (pri 10 zmenách za mesiac) až 264 hodín (pri 11 zmenách za mesiac). Do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov.

Služobný čas hasiča je potom rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň za rok odpracovať 121,67 zmenových služieb, čo je v priemere 2.920 odpracovaných hodín ročne.

Žalobca v rámci určenej služobnej pohotovosti odpracoval od septembra do decembra 2019 (vrátane) 184,40 hodín, od januára do decembra 2020 (vrátane) 570,17 hodín, od januára do decembra 2021 (vrátane) 570,38 hodín a od januára do augusta 2022 (vrátane) 442,03 hodín, teda celkovo 1.952,99 hodín služobnej pohotovosti (z toho 1.767,98 hodín určenej služobnej pohotovosti) pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín mu nebola započítaná do pracovného času. Priemerný týždenný pracovný čas žalobcu počas celého žalovaného obdobia (september 2019 – august 2022) tak dosiahol 51,62 hodín týždenne, čím tak počas žalovaného obdobia pravidelne presahoval 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru aj maximálne prípustný 48 hodinový týždenný pracovný čas tak, ako je ustanovené v čl. 6 písm. b) Smernice, a to z dôvodu, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je žalobcovi započítavaná do fondu pracovného času, keď vnútroštátna právna úprava v zákone o hasičskom a záchrannom zbore služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“).

Žalobca v tejto súvislosti poukázal na § 85 ods. 1 a ods. 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, článok 2 ods. 1 a ods. 2 a článok 6 Smernice, článok 288 a 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článok 7 ods. 2 a ods. 5 a článok 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

K právnenému posúdeniu veci žalobca uviedol, že smernica predstavuje normu komunitárneho práva. Na základe princípu prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená aj zodpovednosť členského štátu v prípade jej chybnéj aplikácie alebo opomenutia aplikácie, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Zodpovednosť štátu v prípade porušenia komunitárneho práva je absolútna a objektívna (body 45, 46, 61 rozsudku Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25. 11. 2010 vo veci Günter Fuß). Povinnosť aplikácie komunitárneho práva Súdny dvor vysvetlil v rozsudku C-106/77 zo dňa 09. 03. 1978 vo veci Simmenthal, v ktorom Súdny dvor riešil aj dôsledky priamej aplikovateľnosti ustanovení komunitárneho práva v prípade, ak vnútroštátna norma bola v rozpore s komunitárnym právom. Žalobca ďalej poukázal, že v rozsudku C-429/09 sa Súdny dvor zaoberal otázkou výkladu Smernice v súvislosti s porušením jej článku 6 s tým, že v zásade ide o skutkovo a právne identickú vec, aká je predmetom tohto sporu. Z bodu 35. predmetného rozsudku vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok a priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Žalobca zdôraznil, že Smernica nebola správne (resp. z materiálneho hľadiska v časti vôbec) transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ktorého ustanovenia sú v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článkom 6 písm. b) Smernice. Základný problém je v obsahu pojmu „pracovný čas“ tak, ako ho na jednej strane stanovuje Smernica a judikatúra Súdneho dvora a tým, ako ho na druhej strane upravuje zákon o hasičskom a záchrannom zbore. Pojem „pracovný čas“, uvedený v Smernici, je podľa Súdneho dvora autonómny pojem práva Európskej únie, ktorý

treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Súdny dvor zároveň vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že rozlišovanie je binárne – buď je určitý čas pracovným časom alebo ním nie je, a konštantne judikuje, že čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času, pričom rozhodujúcim faktorom pre záver, či sú naplnené znaky pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby (napr. rozsudky Súdneho dvora C-397/01 zo dňa 05. 10. 2004 vo veci D. F., C-14/04 zo dňa 01. 12. 2005 vo veci Abelkader Dellas, C-518/15 zo dňa 21. 02. 2018 vo veci Rudy Matzak). Zo žiadneho ustanovenia zákona o hasičskom a záchrannom zbore však nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov

v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času na rozdiel od Zákonníka práce (§ 96 ods. 2), ktorý sa však na hasičov, pokiaľ ide o ich služobný (pracovný) čas, nevzťahuje. Vzhľadom na účelové oddelenie služobnej pohotovosti od služobného (pracovného) času sa potom formálne javí, že žalobcov služobný (pracovný) čas nepresahuje 48 hodín týždenne. Ak sa však za pracovný (služobný) čas v súlade s judikatúrou Súdneho dvora považuje aj služobná pohotovosť, je zrejmé, že súhrn takto „naskladaného“ pracovného času hasičov pravidelne prekračuje 48 hodín týždenne, pričom bežne dosahuje v priemere aj cca 53-56 hodín týždenne. V dôsledku vnútroštátnej právnej úpravy zákona o hasičskom a záchrannom zbore nie je tak cca 30 % zo všetkých žalobcom reálne odslužených hodín v práci považovaných za pracovný čas. Rozsudok Súdneho dvora C-429/09 dáva v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48-hodinového týždenného pracovného času, vyplývajúceho z článku 6 písm. b) Smernice, poškodenému hasičovi právo domáhať sa náhrady škody priamo proti členskému štátu. Vzhľadom na uvedené žalobca považuje za nepochybné, že jeho aktívna vecná legitímácia v tomto konaní je jednoznačne daná. S poukazom na rozsudky Súdneho dvora v spojených veciach C-46/93 a C-48/93 zo dňa 05. 03. 1996 vo veci Brasserie du pecheur a Factortame, rozsudok C-118/08 zo dňa 26. 10. 2010 vo veci Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL, ako aj na uznesenie C-437/05 zo dňa 11. 01. 2007 vo veci Jan Vorel, rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 vo veci D. F., rozsudok C-524/04 vo veci Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, porušenie práva Únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona o hasičskom a záchrannom zbore je dôsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu.

Pri rešpektovaní zásad ekvivalencie a efektivity je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody porušením únieového práva štát, teda žalovaná Slovenská republika, keďže neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie dodržania požiadavky vyplývajúcej z článku 6 písm. b) Smernice, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu zákonom o hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť hasičovi jeho služobný čas takým spôsobom, že tento pravidelne presahuje maximálnu hranicu 48 hodinového týždenného pracovného času. Za žalovaný štát v tomto spore koná Ministerstvo vnútra ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor a ktorý bol tiež garantom právnej úpravy vykonanej zákonom o hasičskom a záchrannom zbore. Žalobca má preto za to, že pasívna vecná legitímácia žalovanej je jednoznačne daná.

Z konštantnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že poškodení jednotlivci majú, za splnenia troch podmienok, právo na náhradu škody vzniknutej porušením únieového práva zo strany členského štátu. Tu je potrebné poukázať na záver vyplývajúci aj z rozhodnutia vo veci

C-429/09, podľa ktorého článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. Toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť ustanoviť maximálnu 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou povinnosťou je v Smernici výslovne stanovené, že táto 48 hodinová hranica zahŕňa už aj nadčasy. Z článku

22 ods. 1 Smernice ďalej vyplýva, že od uvedenej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, ak ide o také činnosti, akou je činnosť hasičov, a to dokonca ani so súhlasom dotknutého pracovníka, pričom žalobca zdôraznil, že žiadny takýto súhlas služobnému úradu nikdy neudelil. Pravidlo sociálneho práva vyplývajúce z článku 6 písm. b) Smernice nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu. Vzhľadom na obsah a účel Smernice považuje žalobca za nepochybné, že jej cieľom je priznať práva pracovníkom

v Európskej únii. Porušenie únieového práva sa považuje za dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Žalobca v súvislosti s garanciou práva hasičov na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas poukázal aj na rozhodnutia Súdneho dvora

uznesenie C-52/04 zo dňa 14. 07. 2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, rozsudok C-518/15 (body 55 až 59), rozsudok v spojených veciach

C-397/01 až 403/01 (bod 100) a rozsudok C-429/09 (bod 55). Podľa žalobcu je prvá z troch podmienok spočívajúca v dostatočnej závažnosti porušenia právnej normy Únie jednoznačne naplnená, nakoľko počas žalovaného obdobia pravidelne pracoval nad stanovený limit vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice. Pokiaľ ide o druhú podmienku nároku na náhradu škody, a teda o existenciu škody, resp. ujmy, Smernica neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, ani kritériá zakotvujúce spôsob určenia výšky nároku na náhradu škody. Podľa judikatúry Súdneho dvora treba pod škodou v takomto prípade rozumieť ujmu, ktorá dotknutému hasičovi vznikla v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas upravený článkom 6 písm. b) Smernice rešpektovaný. V tomto zmysle je treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po maximálne 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahŕňajúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku (bod 59 rozsudku C-429/09). Žalobou uplatnený nárok je pri absencii explicitnej vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva Únie jednotlivcovi potrebné posudzovať analogicky podľa § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka, upravujúcich nemajetkovú ujmu, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únieového práva ako je to v tomto prípade. Práve z týchto dôvodov možno žalobou uplatnený nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu (strata času odpočinku a s tým súvisiace porušenia práva na ochranu zdravia, zakotveného v článku 40 Ústavy SR, ďalej súkromia

a rodinného života), k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. V dôsledku nezapočítania hodín služobnej pohotovosti do pracovného času, keď žalobca reálne odpracoval viac než pripúšťa článok 6 písm. b) Smernice, dochádza sústavne a dlhoročne k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, spočívajúcim v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život. Neprimeraná pracovná zaťaženosť má nepriaznivý vplyv na kvalitu jeho života a negatívne sa prejavuje aj na jeho osobnom a rodinnom živote, keďže na úkor jeho rodiny a osobného života trávi neprimerane dlhý čas v práci a prichádza o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. S poukazom na uvedené má žalobca za to, že aj druhá podmienka nároku na náhradu škody je splnená. Treťou podmienkou, ktorú žalobca tiež považuje za naplnenú, je priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

Ak by žalovaný správne prebral ustanovenia článku 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice do zákona o hasičskom a záchrannom zbore resp., ak by boli tieto ustanovenia z materiálnej stránky v praxi dodržiavané, nedochádzalo by k porušovaniu práva žalobcu na maximálny

48 hodinový týždenný pracovný čas a nedošlo by k strate času odpočinku, na ktorý by žalobca mal nárok. V prípade, že sú splnené všetky tri vyššie uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli

k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Poskytnutá náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti tak, aby dostatočne sanovala ujmu ktorá poškodenému jednotlivcovi vznikla (výrok rozsudku vo veci C-429/09). Podľa žalobcu § 122 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ktorý upravuje odmenu za nariadenú služobnú pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania štátnej služby, je ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie iuris „najbližšie“ prejednávanéj veci na to, aby jeho aplikáciou bolo možné určiť primeranú výšku náhrady škody. Podľa názoru žalobcu je aj výšku nemajetkovej ujmy potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré žalobcovi neboli započítané do služobného času, je možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu práv žalobcu nedochádzalo. Žalobca má preto za to, že primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) predmetného zákona, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia.

Vychádzajúc z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore (15% alebo 30% peňažnej náhrady z príslušajúcej hodinovej

odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a) predmetného zákona (vo výške 50% z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti počas bežného služobného dňa za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50%- 15%) a ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%). Uvedeným spôsobom stanovená náhrada škody teda predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti (50% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť (15% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja), t. j. vo výške zodpovedajúcej 35%, resp. 20% zo sumy, ktorá je príslušnou časťou služobného platu žalobcu (50%-15% = 35%, a v prípade, ak ide o deň služobného pokoja 50%-30% = 20%).

Za rozhodujúci moment pre vznik ujmy považuje žalobca výplatný termín. U príslušníkov Hasičského a záchranného zboru je mzda splatná vždy k 10. dňu nasledujúceho mesiaca za predchádzajúci mesiac. Žalobca si preto uplatňuje nárok počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac september 2019 (10. 10. 2019) až po august 2022 (vrátane).

V prípade žalobcu za obdobie september - december 2019 predstavuje: (i) fond pracovného času 679,50 hodín; (ii) určená služobná pohotovosť 185,40 hodín, (iii) nariadená služobná pohotovosť 63,63 hodín. Za uvedený časový úsek tak dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu čas 53,27 hodín, spolu celkovo 928,53 odpracovaných hodín. Nemajetková ujma za predmetné obdobie tak predstavuje sumu celkom 458,94 Eur.

Za obdobie január – december 2020 predstavuje (i) fond pracovného času 2.105,50 hodín; (ii) určená služobná pohotovosť 570,17 hodín; (iii) nariadená služobná pohotovosť 71,55 hodín. Za uvedený časový úsek tak dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu čas 52,55 hodín, spolu celkovo 2.747,22 odpracovaných hodín. Nemajetková ujma za predmetné obdobie tak predstavuje sumu celkom 1.696,98 Eur.

Za obdobie január – december 2021 predstavuje (i) fond pracovného času 1.984,50 hodín; (ii) určená služobná pohotovosť 570,38 hodín; (iii) nariadená služobná pohotovosť 1,50 hodín. Za uvedený časový úsek tak dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu čas 49,03 hodín, spolu celkovo 2.556,38 odpracovaných hodín. Nemajetková ujma za predmetné obdobie tak predstavuje sumu celkom 1.824,73 Eur.

Za obdobie január – august 2022 predstavuje (i) fond pracovného času 1.302,00 hodín; (ii) určená služobná pohotovosť 442,03 hodín; (iii) nariadená služobná pohotovosť 48,33 hodín. Za uvedený časový úsek tak dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu čas 51,64 hodín, spolu celkovo 1.792,36 odpracovaných hodín. Nemajetková ujma za predmetné obdobie tak predstavuje sumu celkom 1.472,42 Eur.

Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za žalované obdobie mesiacov september 2019 až august 2022 (vrátane) tak pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore v rozsahu celkom 1.767,98 hodín predstavuje sumu spolu 5.453,06 Eur.

2. Na preukázanie svojich skutkových tvrdení žalobca k žalobe pripojil listinné dôkazy, a to Rozhodnutie riaditeľa krajského riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v BB

(č. I. 19 súdneho spisu), Oznámenie o výške a zložení platu (č. I. 19rub súdneho spisu), prehľadnú tabuľku za žalované obdobie 09/2019 – 08/2022 (č. I. 20 súdneho spisu), výplatné pásky žalobcu za mesiace september 2019 – august 2022 (č. I. 21 súdneho spisu), Smernicu (č. I. 42 súdneho spisu), Rozsudok súdneho dvora vo veci 106/77 z 9. marca 1978

(č. I. 48 súdneho spisu), Rozsudok súdneho dvora vo veci C-429/09 z 25. novembra 2010

(č. I. 50 súdneho spisu), Rozsudok súdneho dvora vo veci C-518/15 z 21. februára 2018

(č. I. 58 súdneho spisu), Rozsudok súdneho dvora v spojených veciach C-46/93 a C_48/93 z 5. marca 1996 (č. I. 64 súdneho spisu) a Uznesenie súdneho dvora vo veci C-52/04

zo 14. júla 2005 (č. I. 70 súdneho spisu).

3. Žalovaný sa k žalobe vyjadril v podaní doručenom súdu dňa 27. 12. 2022. Vo svojom podaní žalovaný poukázal na čl. 1 ods. 2 Smernice, z ktorého vyplýva jej vecná pôsobnosť a čl. 1 ods. 3 a ods. 4, ktorý vymedzuje jej osobnú pôsobnosť. Žalovaný z čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice vyvodil záver, že Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, pričom vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, a preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Podľa žalovaného, štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť, ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, a na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť) možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2 predmetnej smernice. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov policajného zboru a profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia prísnej subordinácii a pod.) taktiež úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru bez pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný má preto za to, že žalobca nesprávne vykladá pôsobnosť smernice, nakoľko táto sa podľa názoru žalovaného nevzťahuje na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na § 12 zákona č. 42/1994 Z. z.

o civilnej ochrane obyvateľstva, § 3 ods. 1, 2 zákona č. 315/2001 Z. z., § 8 ods. 1, § 12 ods. 1 zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme. Preto sa podľa žalovaného príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať. Žalovaný ďalej namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, a to z dôvodu, že žalobca žaloval štát, za ktorý koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, a teda v jeho pasívnej vecnej legitímácii. Žalovaný zastáva názor, že miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí medzi dvomi samostatnými subjektmi, Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom, rozlišovať, keď nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaný má za to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa neho nie je možné dospieť k inému záveru než že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky.

Nad rámec toho žalovaný uviedol, že ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, mal túto skutočnosť oznámiť svojmu nadriadenému v súlade s § 69 ods. č zákona o hasičskom a záchrannom zbore a mal žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Žalovaný zároveň poukázal na to, že žalobcovi boli za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých žalobca tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený Smernicou, vyplácané príslušné zložky služobného príjmu, resp. mu bolo poskytnuté služobné voľno. Žalovaný tiež vzniesol námietku premlčania, a to z toho dôvodu, že žalobca uvádza žalované obdobie september 2019 – august 2022 a k podaniu žaloby došlo až v septembri 2022, teda viac ako tri roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, čo znamená, že žalobca si svoj nárok uplatnil po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty.

K transpozícii relevantných článkov Smernice žalobca uviedol, že táto bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného zákonom o hasičskom a záchrannom zbore. Žalovaný má za to, že § 85, § 91, § 92 predmetného zákona, ako aj ustanovenia platnej kolektívnej zmluvy (čl. 8) čl. 2 ods. 1 Smernice plne transponujú. Pri nariadenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a slová v § 92 ods. 1 zákona len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však podľa žalovaného nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný zároveň poukázal na čl. 15 Smernice, ktorý umožňuje dohodnúť, napr. v kolektívnych

zmluvách, priaznivejšie podmienky. Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2016 v článku 8 rozvrhuje služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Podľa žalovaného Smernica pripúšťa, za dodržania určitých kumulatívne splnených podmienok, výnimku zo stanoveného limitu. Podľa Smernice teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica tiež umožňuje ustanoviť referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace, čl. 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo, ak je to uvedené v kolektívnej zmluve, tak na 12 mesiacov. Zákon upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je podľa § 85 zákona služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne Podľa

§ 91 ods. 3 zákona možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Služobný čas hasičov môže byť podľa § 86 ods. 1 rozvrhnutý aj nerovnomerne, dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch nesmie však byť vyššia ako 18 hodín. V zmysle platnej kolektívnej zmluvy hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 16,5 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7,5 hodín v jednej 24 hodinovej zmene v zmysle vyššie citovaného čl. 8 ods. 1 Kolektívnej zmluvy pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru pre rok 2016. Čo sa týka referenčného obdobia, nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov podľa § 86 ods. 2 zákona. Napriek tomu, že vnútroštátne právo explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín neupravuje tak ako je tomu v Smernici, zákon a kolektívna zmluva dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy transponovali čl. 6 Smernice správne.

Žalovaný mal ďalej za to, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovaný zdôraznil, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať, v mieste vykonávania štátnej služby je určený priestor na odpočinok, alebo sa venovať inej činnosti. Znamená to, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a napriek tomu dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C-46/93 (bod 84) by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na § 69 ods. 3 písm. n) zákona o hasičskom a záchrannom zbere a § 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že žalobca do dnešného dňa nevyvinul žiadnu snahu na to, aby vzniku škody (ujmy) predišiel a žiadnym spôsobom neprejavil svoju nevôľu so súčasným stavom, čím by mohol obmedziť rozsah škody, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť. Žalovaný mal ďalej za to, že výpočet výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy je čisto mechanický a takýmto spôsobom nie je možné dospieť k určeniu nemajetkovej ujmy. Žalobca vznik nemajetkovej ujmy nijakým spôsobom nepreukázal, nakoľko tú nestačí len tvrdiť, keď žalobca nesie bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí aj preukázať, aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiace o existencii škody a zásahu. Keď sa žalobca domáha v zmysle náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nie len mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26co/94ú2020 zo dňa 30. 06. 2021. Na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy poukázal žalovaný na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/159/2019 zo dňa 27. 05. 2020, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/192/2019 zo dňa 29. 10. 2019 a Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017. Žalovaný tiež podotkol,

že výšku žalobcom požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. Žalovaný zároveň uviedol, že nie je zrejmé, či si žalobca nárokuje nemajetkovú ujmu, alebo doplatenie mzdy, pričom nepreukázal ani vznik nemajetkovej ujmy (trávenie času s rodinou), ani prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času a ani žiaden zásah do súkromného, rodinného života či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Navyše žalovaný nemôže byť účastníkom sporu o ochranu osobnosti.

Záverom svojho vyjadrenia žalovaný uviedol, že vzhľadom na námietku právomoci súdu, pôsobnosti Smernice, námietku nedostatku splnenia procesných podmienok, námietku nedôvodnosti žaloby, námietku premlčania a námietku miestnej nepríslušnosti žalovaný v súlade so zásadou hospodárnosti konania v zmysle čl. 8 CSP a čl. 17 CSP navrhuje, aby sa súd pred ďalším konaním s týmito jeho námietkami vysporiadal a aby rozhodol tak, že konanie zastaví. V prípade, že sa súd s uvedenými námietkami nestotožní, žalovaný navrhol, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol žalovaný si v prípade úspechu v konaní uplatnil náhradu trov konania. K svojmu vyjadreniu žalovaný pripojil poverenie pre mjr. JUDr. Petra Lackoviča (č. I. 106 súdneho spisu).

4. V replike, doručenej súdu dňa 18. 05. 2023, žalobca nad rámec žaloby uviedol, že tvrdenia a argumentáciu žalovaného uvedené v jeho vyjadrení považuje za nedôvodné a v podstatnej miere zavádzajúce. Žalobca poukázal na existenciu právoplatných súdnych rozhodnutí vydaných v obdobných sporoch, z existencie ktorých vyvodzuje, že žalovaný musí vedieť, že jeho argumentácia je nesprávna a právne neudržateľná. Podľa názoru žalobcu, námietky žalovaného nie sú spôsobilé spochybniť dôvodnosť ním podanej žaloby. Žalobca poukázal na to, že k pôsobnosti Smernice na hasičov poskytol záväzný výklad Súdny dvor vo svojej judikatúre, napr. v rozsudku v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 05. 10. 2004 a v uznesení vo veci C-52/04 zo dňa 14. 07. 2005, v ktorom Súdny dvor dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky uvedenej v článku 2 ods. 2 prvý odsek Smernice 89/391/EHS bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností (napríklad v prípade prírodnej alebo technologickej katastrofy), pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie a ktoré, vzhľadom na ich povahu a nepredvídateľnosť nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného (služobného) času zásahových a bezpečnostných zložiek. V tomto prípade je podľa žalobcu potrebné zdôrazniť, že činnosti, ktoré vykonávajú príslušníci Hasičského a záchranného zboru, a teda aj sám žalobca, sa, pokiaľ ide o rámec výkonu činností a ich povahu, nijako neodlišujú od tých činností, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia Súdného dvora vo veci C-52/04 zo dňa 14. 07. 2005, a teda tento záväzný výklad týkajúci sa Smernice 89/391/EHS je nepochybne možné uplatniť aj v tejto právnej veci. Aj v rozsudku C-429/09 Súdny dvor záväzne judikoval, že z rozsahu úpravy Smernice nie sú vyňatí ani hasiči a príslušníci Hasičského a záchranného zboru (bod 33 predmetného rozsudku Súdného dvora). K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného (štátu) v prípade škody spôsobenej jednotlivcovi porušením únieho práva žalobca zopakoval, že táto je založená na konštantnej judikatúre Súdného dvora, keď prijatie opatrení potrebných na vykonanie právne záväzných aktov Európskej únie je v zmysle čl. 291 Zmluvy o fungovaní EÚ uložené priamo členským štátom, ktoré zároveň zodpovedajú za škodu, ktorá vznikne porušením únieho práva v prípade nesprávne transponovanej smernice alebo v prípade uplatňovania právneho predpisu, do ktorého bola smernica EÚ prebratá takým spôsobom, že sa cieľ smernice nedosahuje. V tomto prípade je týmto cieľom maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Zásada zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi, ktorá je mu pripísateľná je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. V súlade s judikatúrou Súdného dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nie len verejnoprávny subjekt, ale aj priamo štát, pričom únievé právo nijako nebráni ani tom, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Žalobca uvádza, že nakoľko ním uplatnený nárok na náhradu škody má svoj základ v porušení práva vyplývajúceho zo Smernice, ku ktorému došlo v čase keď vykonával služobný pomer k štátu, je aj z tohto hľadiska pasívne vecne legitimovaným štát, nie štátny orgán, ktorý v mene štátu konal, pretože v takýchto prípadoch za konanie štátneho orgánu taktiež zodpovedá štát. V tejto súvislosti žalobca poukázal na body 31 až 34 rozsudku C-46/93 a C-48/93 ako aj body 30 až 32 rozsudku C-224/01 zo dňa 30. 09. 2003. Žalobca vzhľadom na uvedené považuje za jednoznačné a nepochybné, že štát, teda žalovaný, je pasívne vecne legitimovaný vo vzťahu k nároku na náhradu škody spôsobenej porušením únieho práva. Námietku žalovaného ohľadne údajnej neexistencie jeho

pasívnej vecnej legitímácie žalobca považuje za nesprávne a nedôvodné a také, o ktorých nemožno mať žiadne pochybnosti.

K námietke premlčania žalobca uviedol, že ju považuje za zjavne nedôvodnú, keď z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít jednoznačne vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, pričom začiatok jej plynutia je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. V tomto prípade žiadny z čiastkových nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný nie je, a to práve vzhľadom na okamih vzniku jednotlivých zásahov, ktorými bolo postupne zasahované do osobnostných práv žalobcu. Žalobca opätovne uviedol, že jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v takýchto prípadoch vznikajú za každý mesiac osobitne a odvíjajú sa od splatnosti mzdy za jednotlivé mesiace žalovaného obdobia. K ujme na osobnostných právach žalobcu dochádzalo každým mesiacom za žalované obdobie (september 2019 – august 2022) tým, že v dôsledku nezapočítavania odslúžených hodín určenej služobnej pohotovosti je porušovaný čl. 2 ods. 1 Smernice a následne dôsledku toho je porušovaný aj maximálny limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice, pričom toto porušovanie nebolo kompenzované v služobnom plate žalobcu za každý príslušný mesiac. Služobný plat hasičov je pritom splatný 10. dňom mesiaca za predchádzajúci kalendárny mesiac. Žalobca si uplatnil nárok počnúc splatnosťou mzdy za mesiac september 2019, ktorá nastala dňa 10. 10. 2019. nakoľko žalobca žalobu súdu doručil dňa 10. 10. 2022 bola táto podaná včas, v rámci trojročnej premlčacej doby, a preto žiadny zo žalobou uplatnených nárokov nie je premlčaný.

K transpozícii čl. 2 ods. 1 Smernice žalobca uviedol, že skutočnosť, či ide v prípade služobnej pohotovosti o výkon štátnej služby je pre merito sporu nepodstatná a irelevantná, keď podstatou sporu je to, že služobná pohotovosť sa žalobcovi ako hasičovi nezapočítava do služobného času, a teda odslúžená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas. V dôsledku uvedeného nezapočítavania z hľadiska vykazovaného počtu odpracovaných hodín nedochádza k porušovaniu smernice, lebo takýmto spôsobom evidencie odpracovaných hodín, resp. pracovného času nie je prekročovaný maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Služobná pohotovosť je síce považovaná za výkon štátnej služby, čo nie je sporné, avšak nie je započítavaná do služobného pracovného času. Pokiaľ žalovaný poukazuje na kolektívne zmluvy, tieto sú pre posúdenie podstaty sporu irelevantné. Žalobca počas žalovaného obdobia slúžil v 24 hodinových zmenách, z ktorých 17 hodín pripadalo na služobný čas a 7 hodín na služobnú pohotovosť, resp. 16 hodín na služobný čas a 8 hodín na služobnú pohotovosť. Pre posúdenie veci je podľa názoru žalobcu podstatné to, či právna úprava článku 6 písm. b) Smernice stanovujúca maximálny týždenný pracovný čas bola alebo nebola reálne (materiálne) dodržaná, t. j. či sa cieľ Smernice naplnil. Transpozícia smerníc pritom nemôže byť len formálna a samoučelná a možno ju považovať za súladnú s právom EÚ len vtedy, ak sa ňou reálne dosahuje požadovaný výsledok, v tomto prípade maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žaloba pritom považuje za preukázané, že ako hasič pravidelne odpracuje podstatne viac než 48 hodín týždenne, z čoho vyplýva záver, že cieľ Smernice reálne dosiahnutý nebol a Smernica nebola správne transponovaná.

K transpozícii čl. 6 Smernice žalobca uviedol, poukazujúc na právoplatné rozhodnutia súdov SR, ktoré v skutkovo a právne takmer totožných sporoch posudzovali súlad ustanovení zákona o hasičskom a záchrannom zbore s článkom 6 ako aj článkom 2 Smernice, že v súčasnosti už ustálená rozhodovacia prax súdov SR sa zhoduje v závere, že vnútroštátna právna úprava, pokiaľ ide o požiadavku vymedzenia pracovného času a dodržania maximálneho týždenného pracovného času je v rozpore s ustanoveniami Smernice, teda že smernica nebola správne transponovaná do právneho poriadku SR.

Vo vzťahu k nároku na náhradu škody, resp. k námietkam žalovaného o neexistencii škody resp. ujmy, ktorá žalobcovi vznikla žalobca odkázal na odseky 30-32 žaloby. Nad rámec uvedeného žalobca v reakcii na vyjadrenia žalovaného doplnil, že článok 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členskému štátu odchyliť sa od uplatňovania článku 6 Smernice za predpokladu, že sú dodržované všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, sa na hasičov vôbec nevzťahuje. Až v čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice sa uvádzajú aj protipožiarne služby, avšak odchyľky, ktoré toto ustanovenie pripúšťa sa môžu týkať len čl. 3, čl. 4, čl. 5, čl. 8 a čl. 16 Smernice. Medzi prípustnými odchyľkami nie je uvedený čl. 6 Smernice, z čoho vyplýva, že odchyľka sa nemôže týkať maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, ktorý tak nesmie byť prekročený. Žalobca tiež doplnil, že rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas je požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitej pripravenosti na poskytovanie príslušných služieb. Bez ohľadu na to, že žalobca nemusí byť aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti je podstatné to, že musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, je oddelený od svojho

sociálneho prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj čas a venovať sa vlastným potrebám je prakticky vylúčená. Uvedené skutočnosti sú relevantné z hľadiska posudzovania, či ide alebo nejde o pracovný čas. Vo vzťahu k polemike žalovaného o tom, či služobná pohotovosť je alebo nie je súčasťou pracovného času, žalobca poukázal na uznesenie Súdneho dvora C-437/05 a na závery, ktoré z neho vyplývajú je podľa tvrdenia žalobcu nevyhnutné aj tzv. „neaktívnu časť“ služobnej pohotovosti hasiča považovať za súčasť jeho služobného (pracovného) času. Žalobca zároveň poukazuje na to, že podľa rozsudku C-429/09 sa pracovná pohotovosť považuje za pracovný čas, a to tak v zmysle Smernice 93/104/ES, ako aj v zmysle Smernice 2003/88/ES. Z rozsudku ďalej vyplýva, že nie je primerané požadovať od takého zamestnanca, akým je hasič, aby sa u svojho zamestnávateľa dovoľával dodržiavania únieového práva, ktoré mu vnútroštátny zákon odoprel, keďže by to bolo v rozpore so zásadou efektivity. Je teda zrejme, že nebolo a nie je možné od žalobcu spravodlivo a legitímne požadovať, aby sa na účely uplatnenia nároku na náhradu škody najprv voči svojmu zamestnávateľovi domáhal dodržiavania únieového práva a aby takýmto spôsobom odvracal vznik ujmy či obmedzoval jej rozsah. Žalobca tiež uviedol, v reakcii na vyjadrenie žalovaného, že skutočnosť či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny, dobrovoľný, mestský, štátny alebo akýkoľvek hasič, je pre účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa Smernica vzťahuje irelevantná. K tvrdeniu žalovaného, s poukazom na Súdneho dvora C-742/19, že počas referenčných období boli prijaté rôzne opatrenia a bol vyhlásený núdzový stav súvisiaci so šírením nákazy COVID-19 žalobca uvádza, že medzi bodmi 50 – 59 rozsudku, na ktoré žalovaný poukazuje sa nenachádza odkaz na článok 6 Smernice, ktorý stanovuje maximálny 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas, preto ani z tohto rozsudku nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť žalovaným prezentovaný záver, že počas ním uvádzaného obdobia nebolo nutné dodržiavať povinnosť vyplývajúcu z článku 6 písm. b) Smernice. Žalobca tiež uviedol, že ako hasiči dlhodobo poukazovali na porušovanie svojich práv, pričom zo strany žalovaného neboli vykonané kroky na zamedzenie porušovania práv hasičov.

Vo vzťahu k spochybňovaniu výšky žalovanej náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy žalobca opätovne uviedol, že žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa celkového počtu hodín (súčtu hodín) určenej služobnej pohotovosti, ktoré žalobca reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného (pracovného) času. Žalobca teda nežaluje nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet hodín odpracovaných nad 48 hodín týždenne. Žalobca zároveň poukazuje na to, že je nesporným faktom, ktorý nijako nespochybňuje ani sám žalovaný, že žiadna z hodín služobnej pohotovosti ktorú žalobca počas žalovaného obdobia odslúžil sa mu do celkového počtu odpracovaných hodín nezapočítala.

Slovenský zákonodarca v zákone o hasičskom a záchrannom zbore formálne oddelil služobnú pohotovosť od času výkonu služby, čím uzákonil stav, že 1/3 z celkového času, ktorý hasič reálne strávi v práci a je nevyhnutne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, nie je považovaný za pracovný čas a nezapočítava sa do celkového počtu odslúžených hodín a neberie sa do úvahy ani pri výpočte výšky výsluhového dôchodku. V prípade žalobcu je to len za žalované obdobie spolu 1.767,98 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré žalobca strávil v práci, ktoré však žalovaný za odpracovaný pracovný čas nepovažuje. K porušovaniu práv žalobcu a následne ku vzniku škody dochádzalo nielen tým, že žalobca pravidelne odpracuje viac než maximálne prípustných 48 hodín týždenne a zároveň aj tým, že žiadna z 1.767,98 hodín odslúženej určenej služobnej pohotovosti sa žalobcovi nezapočítavala do služobného času, čo zakladá porušenie článku 2 ods. 1 Smernice. Žalobca zároveň uviedol, že žalovanú náhradu škody čo do výšky si uplatňuje a odvodzuje ju zo zásad, ktoré Súdny dvor pre posudzovanie výšky náhrady škody stanovil v rozhodnutiach: rozsudku C-470/03 zo dňa 17. 04. 2007, rozsudku v spojených veciach C-46/93 a C-48/93 zo dňa 05. 03. 1996, rozsudku C-429/09 zo dňa 25. 11. 2010. Žalobca počas žalovaného obdobia odpracoval 1.767,98 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebila započítaná do pracovného času. Po prepočte to potom predstavuje náhradu škody vo výške 3,08 Eur za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ktorá žalobcovi nebola započítaná do služobného času, pričom žalobca označuje náhradu v takejto výške z hľadiska elementárnej spravodlivosti za minimálnu hranicu odškodnenia.

5. Žalobca k replike pripojil listinné dôkazy, a to Plány služieb HS BB – A na mesiace 09/2019 – 08/2022 (č. I. 159 súdneho spisu), rozsudok Okresného súdu Zvolen sp. zn. 18C/15/2021 zo dňa 04. 04. 2022 (č. I. 215 súdneho spisu), rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/59/2022 zo dňa 14. 12. 2022 (č. I. 234 súdneho spisu), rozsudok Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17C/15/2021 zo dňa 10. 03. 2022 (č. I. 248 súdneho spisu) a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/34/2022 zo dňa 24. 01. 2023 (č. I. 266 súdneho spisu). Žalobca zároveň navrhol aby súd na pojednávaní nad

rámec predložených listinných dôkazov vykonal dôkaz výsluchom strany sporu – žalobcu, a to ohľadne podmienok, rozsahu a okolností vykonávania služobnej činnosti, okolností vzniku, závažnosti, prejavov a následkov vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj ďalších okolností významných pre rozhodnutie vo veci.

6. V duplike, doručenej súdu dňa 01. 06. 2023 žalovaný uviedol, že zotráva na svojich vyjadreniach a tvrdeniach, predovšetkým zotráva na svojom výklade pôsobnosti Smernice EP a Rady 2003/88/ES. Žalovaný tiež trvá na skutočnosti, že dotknuté právne predpisy transponovali článok 6 Smernice správne, tak, ako to žalovaný odôvodňuje vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 12. 08. 2022. v súvislosti s uvedeným žalovaný dal do pozornosti súdu rozsudky Súdneho dvora vo veciach C-107/19, C-344/19 a C-437/05, v zmysle ktorých sa na spôsob odmeňovania pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti nevzťahuje Smernica ale relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva. Žalovaný tiež uviedol, že má za to, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom, žalovanému nie je zrejme ako mohla žalobcovi vzniknúť ním uplatnená škoda, ktorú sám žalobca nejasným spôsobom stanovil.

Žalovaný uviedol, že rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek, ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby priemerne za týždeň v priebehu referenčného obdobia. K žiadosti žalobcu, aby súd zaviazal žalovaného predložiť tabuľku do konania, v ktorej žalovaný uvedie presný prehľad hodín a ďalšie interné dokumenty potvrdzujúce údaje v tabuľke žalovaný uvádza, že dôkazné bremeno je na strane žalobcu a nakoľko nejde o spor s ochranou slabšej strany žalovaný nevidí dôvod, prečo by mal zabezpečovať tabuľky ako dôkazy pre žalobcu, nakoľko žalobca je práve ten, ktorý v konaní o nemajetkovú ujmu nesie bremeno tvrdenia a dôkazu.

Žalovaný tiež zotráva na svojich tvrdeniach ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je na zväžení súdu, avšak podotýka, že výšku nemajetkovej ujmy 12.000.00 Eur, ktorú žalobca požaduje považuje žalovaný za absolútne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá ja priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu jednoznačne podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov, preukazujúcich výšku ujmy. Žalovaný uvádza, že má za to, že žalobca ani jeho právny zástupca v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života a najmä zásah do medziľudských vzťahov čo nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorý by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Žalobca, podľa názoru žalovaného, musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére čo v inom prostredí. Na záver žalovaný kladie dôraz na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 288/2017, cit.: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Vzhľadom na všetky žalovaným vznesené námietky a v súlade so zásadou hospodárnosti žalovaný navrhuje, aby sa súd pred ďalším postupom v konaní vysporiadal s námietkami žalovaného, v prípade že sa s nimi stotožní aby súd konanie zastavil a v prípade, že sa s nimi nestotožní, aby v celom rozsahu žalobu zamietol.

7. Súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie na deň 11. 12. 2023, ktorého sa zúčastnil žalobca, právny zástupca žalobcu a poverený zástupca žalovaného.

8. Strany sporu na pojednávaní zotrvali na skutkových tvrdeniach uvádzaných vo svojich vyjadreniach a na návrhoch na vykonanie dokazovania. Nad rámec písomných vyjadrení právny zástupca žalobcu uviedol, že ani duplika, ktorá bola doručená súdom krátkou cestou neobsahuje nové skutočnosti. Právny zástupca žalobcu s poukazom na princíp právnej istoty poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných veciach ako aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie a opätovne dal do pozornosti súdu tú skutočnosť, že výška náhrady, ktorú žiada žalobca je 3,08 Eur za hodinu. Poverený zástupca žalovaného uviedol, že sa pridrižava všetkých písomných vyjadrení na ktorých zotráva, žalobu považuje za nedôvodnú a nárok podľa neho nie je daný a preukázaný, žalobca podľa jeho názoru neuniesol dôkazné bremeno. Zároveň poverený zástupca žalovaného požiadal, aby paričná lehota bola predĺžená na 15 dní, ak by súd hoci len v časti vyhovel žalobe z dôvodu, že prax ukázala, že Ministerstvo vnútra

nemôže z objektívnych dôvodov uhradiť peňažné prostriedky do troch dní. V reakcii na vyjadrenie povereného zástupcu žalovaného právny zástupca žalobcu doplnil, že ide o mzdový nárok tak, ako tvrdí žalovaný, ale ide podľa neho o náhradu škody, zároveň uviedol, že s určením paričnej lehoty na 15 dní súhlasí. Poverený zástupca sa s argumentáciou žalobcu nestotožnil.

9. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predloženými žalobcom a žalovaným, a to Rozhodnutím riaditeľa krajského riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v BB (č. I. 19 súdneho spisu), Oznámením o výške a zložení platu (č. I. 19rub súdneho spisu), prehľadnou tabuľkou za žalované obdobie 09/2019 – 08/2022 (č. I. 20 súdneho spisu), výplatnými páskami žalobcu za mesiace september 2019 – august 2022 (č. I. 21 súdneho spisu), plánmi služieb HS BB – A na mesiace 09/2019 – 08/2022 (č. I. 159 súdneho spisu), a výsluchom žalobcu.

10. Z vykonaného dokazovania a z prednesov žalobcu, jeho právneho zástupcu a povereného zástupcu žalovaného na pojednávaní, ako aj z obsahu celého spisového materiálu súd zistil nasledovný skutkový stav veci.

11. Z rozhodnutia riaditeľa Krajského riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici zo dňa 23. 11. 2009 číslo 190/1/2009 súd zistil, že žalobca bol dňom

1. 12. 2009 vymenovaný do funkcie hasič – čakateľ v hodnosti rotmajster. Z oznámenia o výške a zložení platu zo dňa 26. 07. 2022 vyplýva, že služobným úradom žalobcu je Ministerstvo vnútra SR a že žalobca je vo funkcii hasič záchranár špecialista Hasičskej stanice so sídlom v Banskej Bystrici, oddelenia prevádzkovo-technického Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici, Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici.

12. Oznámením o výške a zložení platu, spolu s výplatnými páskami žalobcu za rozhodné obdobie a plánom služieb z dochádzkového systému SAP za rozhodné obdobie je preukázaná existencia služobného pomeru žalobcu v Hasičskom a záchrannom zbore za celé žalované obdobie. V pláne služieb z dochádzkového systému SAP je presne evidovaný služobný čas žalobcu, všetky odslužené hodiny s presným rozpisom služobného času s rozdelením na čas výkonu služby a čas služobnej pohotovosti. Tieto údaje sú potom premietnuté do výplatných pásek žalobcu.

13. Žalovaný žalobcom predložené listinné dôkazy nijakým spôsobom nespochyboval. Preto súd tvrdenia žalobcu o rozsahu jeho prítomnosti v práci, fondu odpracovaného času, počtu hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti a nariadenej služobnej pohotovosti, o hodinovej sadzbe, o rozdieli medzi peňažnou náhradou za určenú služobnú pohotovosť a peňažnou náhradou za nariadenú služobnú pohotovosť s odkazom na § 151 ods. 1 CSP považoval za skutkové tvrdenia nesporné. Na tomto mieste súd uvádza, že v konaní neexistovala dôvodná pochybnosť o pravdivosti týchto listinných dôkazov, v nadväznosti na čo súd z týchto listinných dôkazov v súlade s úpravou § 186 ods. 2 veta prvá CSP vychádzal.

14. Vzhľadom na uvedené považoval súd za nesporné, že žalobca, ako príslušník Hasičského a záchranného zboru, mal v rozhodnom období mesiacov september 2019 až august 2022 nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas s tým, že jeho pracovná zmena sa skladala v období od septembra 2019 do konca decembra 2021 z výkonu služby 17 hodín a z určenej služobnej pohotovosti v rozsahu 7 hodín bezprostredne nasledujúcich po výkone služby v čase od 22.30 do 05.30 hod. V období od januára 2022 do augusta 2022 z výkonu služby v rozsahu 16 hodín a z určenej služobnej pohotovosti nasledujúcej bezprostredne po výkone služby v rozsahu 8 hodín v čase od 22.00 do 06.00 hod. Z uvedeného vyplýva, že žalobca v rámci jednej pracovnej zmeny strávil na pracovisku v rozhodnom čase sústavne minimálne 24 hodín. Výkon služobnej pohotovosti bol pritom rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti odmeňovanú ako práca nadčas a neaktívnu časť služobnej pohotovosti, s tým, že ani určená ani nariadená služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného (pracovného) času.

15. Vo veci nebolo sporné, že v rozhodnom období bol fond pracovného času žalobcu v rozsahu celkom 8.024,49 hodín (928,53 odpracovaných hodín za obdobie september 2019 až december 2019, 2.747,22 odpracovaných hodín za obdobie január – december 2020, 2.556,38 odpracovaných hodín za obdobie január – december 2021 a 1.792,36 odpracovaných hodín za obdobie január – august 2022). Žalobca rozhodnom období odpracoval spolu 1.767,98 hodín určenej služobnej pohotovosti (185,40 hodín za obdobie september 2019 až december 2019, 570,17 hodín za obdobie január – december 2020, 570,38

hodín za obdobie január – december 2021 a 442,03 hodín za obdobie január – august 2022). Pokiaľ ide o nariadenú služobnú pohotovosť, žalobca v rozhodnom období odpracoval spolu 185,01 hodín (63,63 hodín za obdobie september 2019 až december 2019, 71,55 hodín za obdobie január – december 2020, 1,50 hodín za obdobie január – december 2021 a 48,33 hodín za obdobie január – august 2022). Žalobca tak v rozhodnom období odpracoval spolu 1.952,99 hodín služobnej pohotovosti (určenej a nariadenej) a žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti nebola do pracovného času započítaná. Rovnako nebolo sporné, že žalobca sa počas celého trvania služobnej pohotovosti musel zdržiavať na hasičskej stanici a že musel byť fyzicky aj psychicky pripravený vykonať výjazd do jednej minúty od nahlásenia.

16. V rámci svojho výsluchu žalobca uviedol, že nastúpil do služobného pomeru dňa

1. 12. 2009, je otcom dvoch mal. synov, na začiatku bol čakatel', prešiel kurzami, robil si školu zdravotníckeho záchranára v rokoch 2010-2012 a do zboru sa zaradilo sanitné vozidlo ambulancie, kde je zaradený (od roku 2014 kedy bol zaradený do vyššej kategórie ako hasič záchranár špecialista), zároveň je vodičom sanitky a minulý rok absolvoval autoškolu pre kategóriu vozidiel C1 a absolvoval aj ďalšie školenia, je zaradený v komore a z tohto zaradenia ako aj zo zaradenia do kategórie hasič záchranár špecialista mu plynú povinnosti absolvovania školení a kurzov, účasti na súťažiach záchranárov a zbierania kreditov, aby mohol vykonávať túto činnosť, napr. zdravotnícke školenia, výškové školenia, podves, letecké výškové školenia. Žalobca tak absolvuje teda nie len 24 hodinové smeny ale aj školenia, súťaže a výcviky. V súčasnej dobe má žalobca troch synov, z toho dvoch maloletých, ktorí sú aktívnymi športovcami, v auguste 2022 syn ukončil činnosť hokejistu, nakoľko žalobca s manželkou s ním nestíhali absolvovať hokejové tréningy, zápasy a pod. a uvedené nestíhali ani pri mladšom synovi, ktorý hrával volejbal. Obaja synovia toho času sú registrovaní hráči volejbalu, chodia po zápasoch, kde sa vyžaduje súčinnosť rodičov na zabezpečenie prepravy a pod. Pokiaľ ide o jeho prácu na sanitke žalobca uviedol, že sanitka nie je len pre okresné riaditeľstvo ale je k dispozícii pre krajské riaditeľstvo. Pri zásahu

3 a viac techniky je automaticky vysielaná aj sanitka, ktorá musí ísť na výjazd a žalobca chodí na primárne výjazdy a aj na výjazdy ak nie sú dostupné iné sanitky v kraji. Počas celej

24 hodinovej smeny žalobca preberá techniku hasičskú aj techniku, materiál, lieky a prístroje týkajúce sa zdravotného záchranára. Počas smeny niečo každú chvíľu riešia, on ako záchranár aj nové systémy ošetrovania a prvej lekárskej pomoci. Mal ponuku nastúpiť do školy aby si urobil titul Bc., ale nemá na to čas. Keď bola manželka na materskej dovolenke, nebola až tak potrebná jeho prítomnosť, ale teraz ho tam treba, manželka to sama nestíha a je to časovo náročné. Pokiaľ ide o nariadené výcviky školenia, tieto sú nariadené vopred a niekedy sú nariadené operatívne, napr. sa nejaký výcvik zruší z dôvodu nepriaznivého počasia. Výcvik ale majú mimo smeny, a teda nad rámec pracovnej smeny. K čerpaniu dovolenku uviedol, že na sanitke vždy musia byť dvaja, keď má dovolenku jeden, tak nesmie mať dovolenku zas ten druhý. Za účasť na školeniach, výcvikoch a súťažiach majú náhradné voľno, ale toto je limitované časom, kedy si ho môže vybrať. K zásahu do jeho osobného života žalobca uviedol, že nie je s deťmi, po náročných zásahoch potrebuje čas na regeneráciu fyzickú a psychickú, ide o veľmi psychicky vyčerpávajúcu prácu. Je obmedzený vo voľnočasových aktivitách a sociálnych kontaktoch. Ak by mohol tráviť čas inak, trávil by ho s deťmi, s rodinou, pomáha trénerom synov, športuje a oddychuje doma. Na otázku, či uvedený stav týkajúci sa odpočinku riešil s nadriadeným uviedol, že áno, riešilo sa to už dávnejšie okolo roku 2015 – 2020, že či sa dá vziať dovolenka. Na otázku povereného zástupcu žalovaného o vedomosti o pomeroch pred jeho nástupom do zboru žalobca uviedol, že pred vstupom do zboru bol oboznámený s tým, teda vedel, že má robiť 24 hodinové služby. O svojich špecializáciách vtedy nevedel, školu si spravil na vlastné náklady a vo vlastnom čase, jeho špecializácia sa zmenila a aj pomer hodín 17-7 a 16-8 sa menil. Žalobca zároveň uviedol, že síce je v práci aj o 100 hodín viac ako jeho kolegovia, prítomný byť musí aby zachoval činnosť jednotky, ale tieto jeho pohotovostné hodiny sa mu nerátajú do odpracovaného času a pracovné miesto nemôže počas tohto času opustiť. Uvedené má dopad na deti žalobcu, jeho rodinný život a na jeho rodinných príslušníkov a k svojej ujme uviedol, že mu chýba čas strávený s rodinou, resp. čas, ktorý s rodinou stráviť nemohol a je pre neho úzkostlivé, keď si uvedomí, že čas s deťmi zmeškal. Na otázku pokiaľ ide o časový rámec kedy začal pociťovať, že mu uvedené zasahuje do jeho práv, resp. ujmu vyplývajúcu z výrazného zásahu do jeho osobného času uviedol, že túto pociťuje cca. 5. rok. K priestoru na oddych na stanici uviedol, že tam je posilňovňa, telocvičňa, TV, hygiena, jedlo ale stále niečo riešia, preberajú, objednávanú materiál a čas na oddych nie je. K dopadu na svoje zdravie uviedol, že je to silná psychická záťaž, silná psychická ujma a prežíva traumatizujúce udalosti, pociťuje silnú psychickú únavu, neberie na to lieky, vyrovnáva

sa s tým rozhovorom s manželkou, s kolegami a sám. Na záver žalobca uviedol, že počas žalovaného obdobia nemal popri práci inú prácu, brigádu ani živnosť.

17. Podľa čl. 144 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

18. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

19. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

20. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

21. Podľa čl. 36 ods. 1 písm. c), d), e) Ústavy SR, zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, e) primeraný odpočinok po práci.

22. Podľa čl. 40 Ústavy SR, každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

23. Podľa § 85 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

24. Podľa § 85 ods. 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátene týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

25. Podľa § 86 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

26. Podľa § 86 ods. 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

27. Podľa § 92 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

28. Podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona o hasičskom a záchrannom zbore, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby.

29. Podľa § 92 ods. 4 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby, alebo na inom určenom mieste, musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

30. Podľa § 103 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnotný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmenu, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e.

31. Podľa § 103 ods. 2 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g).

32. Podľa § 103 ods. 5 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

33. Podľa § 116 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30 %, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60 %.

34. Podľa § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

35. Podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada a) 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

36. Podľa § 122 ods. 3 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

37. Podľa § 130 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, príslušnou časťou služobného platu na účely tohto zákona pri 40-hodinovom týždennom služobnom čase je 1/175 služobného platu. Pri inom týždennom služobnom čase sa príslušná časť služobného platu úmerne upraví.

38. Podľa § 135e ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty.

39. Podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.

40. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

41. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

42. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

43. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

44. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone stanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

45. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. záložné práva sa nepremľčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

46. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

47. Podľa bodu 5 Smernice, všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času

48. Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice, táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

49. Podľa čl. 1 ods. 2 písm. a) Smernice, táto smernica sa vzťahuje na a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas.

50. Podľa čl. 1 ods. 3 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

51. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície: „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

52. Podľa čl. 2 ods. 2 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície: „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

53. Podľa čl. 2 ods. 3 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície: „nočný čas“ je akýkoľvek čas, ale nie kratší ako sedem hodín, definovaný vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorý v každom prípade musí zahŕňať dobu medzi polnocou a piatou hodinou rannou.

54. Podľa čl. 2 ods. 5 Smernice, práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia, vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase.

55. Podľa čl. 6 písm. a), b) Smernice, o členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správными opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi, b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

56. Podľa čl. 17 ods. 1 Smernice, pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa členské štáty môžu odchyliť od uplatňovania čl. 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria a / alebo nie je vopred určené alebo si ho môžu určiť sami pracovníci a najmä v prípade: a) vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania, b) rodinných pracovníkov alebo c) pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách.

57. Podľa čl. 17 ods. 5 prvý pododsek Smernice, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa možno odchyliť od článku 6 a článku 16 písm. b) v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s ustanoveniami v druhom a sedemnástom pododseku tohto odseku.

58. Podľa článku 2 ods. 1 smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej len „Smernica 89/391/EHS“), táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).

59. Podľa článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS, táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

60. Predmetom tohto konania bol nárok žalobcu uplatnený voči žalovanému titulom náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy, spôsobenej žalobcovi prekročením maximálneho limitu týždenného pracovného času, stanoveného článkom 6 písm. b) Smernice v období od septembra 2019 do augusta 2022 (vrátane), v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice do zákona o hasičskom a záchrannom zbore.

61. Žalobca sa žalobou domáhal zaplatacia nemajetkovej ujmy v sume celkom 5.453,06 Eur, ktorú vyčíslil ako rozdiel medzi peňažnou náhradou vyplácanou za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore a peňažnou náhradou za nariadenú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a) predmetného zákona za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia, teda obdobia mesiacov september 2019 až august 2022.

62. Súd, ako orgán aplikácie práva, je viazaný, podľa čl. 7 ods. 2 a ods. 5 a čl. 144 Ústavy SR a podľa čl. 3 CSP medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom. Súd je viazaný judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, ktorá poskytuje pre členské štáty záväzný výklad ustanovení práva Európskej únie. Judikatúra Súdneho dvora je vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva EÚ založená na zásade vyjadrenej v čl. 10 zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov, ktoré im vyplývajú zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy alebo ohroziť účinok komunitárneho práva.

63. Pokiaľ ide o vzťah práva Európskej únie a vnútroštátneho práva Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie sa s poukazom na čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky riadi zásadou prednosti a zásadou priameho účinku úniového práva. Vnútroštátne orgány členských štátov Európskej únie, Slovenskú republiku nevynímajúc, majú povinnosť aplikovať normy úniového práva. Úniové právo je tak, bez ďalšieho, právom nadriadeným právom členských štátov a medzi úniovým právom a vnútroštátnym právom nemôže byť rozpor.

64. Pokiaľ ide o proces transpozície právnych aktov EÚ do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov súd uvádza, že subjektom, ktorý je za riadnu transpozíciu smerníc ako aktov sekundárneho práva EÚ, teda aj Smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku je Slovenská republika v zastúpení Ministerstva vnútra, do pôsobnosti ktorého patrí Hasičský a záchranný zbor. V prípade absencie transpozície, ako aj v prípade nesprávnej transpozície, smerníc do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EÚ, môžu sa jednotlivci (príslušníci členských štátov EÚ) ktorí sú takéto konaním, resp. opomenutím konania zo strany štátu, poškodení na svojich právach domáhať voči štátu náhrady takto spôsobenej škody.

65. K námietke žalovaného týkajúcej sa nedostatku právomoci súdu posudzovať súlad zákona o hasičskom a záchrannom zbere so Smernicou, a to predovšetkým v tom, či zákon o hasičskom a záchrannom zbere zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) Smernice, súd uvádza nasledovné. Nakoľko ide o spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia smernice do vnútroštátneho právneho poriadku je potrebné tento spor zaradiť medzi súkromnoprávne spory, ktoré prejednávajú a rozhodujú súdy, ak ich neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány (čl. 1 a § 3 CSP). Nakoľko v Slovenskej republike neexistuje žiadny orgán oprávnený prejednávať a rozhodovať o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu pre porušenie práva Únie, je zrejmé, že takáto vec patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky. Skutočnosť, že žalovaným je štát nie je v danom posúdení prekážkou, nakoľko účastníkom občianskoprávných vzťahov (§ 21 Občianskeho zákonníka) a subjektom občianskoprávných sporov (§ 73 CSP) môže popri fyzických a právnických osobách byť aj štát. súd zároveň odkazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/36ú/2022 zo dňa 14. 02. 2023, v ktorom Krajský súd konštatoval, že cit.: „...súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu č. 315/2001 Z. z., čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zák. č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.“ Vzhľadom na uvedené sa súd s námietkou žalovaného o nedostatku právomoci súdu nestotožnil a uzatvoril, že v prostredí Slovenskej republiky je to práve všeobecný súd, kto má právomoc prejednať a rozhodnúť daný spor.

66. K námietke miestnej nepríslušnosti súdu vznesenej žalovaným súd uvádza, že v zmysle § 19 písm. b) CSP, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť, je popri všeobecnom súde žalovaného na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Zo skutkových tvrdení žalobcu ako aj z vykonaného dokazovania vyplýva, že k zásahu do jeho práv došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby v mieste výkonu štátnej služby, a teda v územnom obvode Okresného súdu Banská Bystrica, vzhľadom na čo súd vyhodnotil námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Banská Bystrica ako nedôvodnú.

67. K námietke žalovaného týkajúcej sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v tomto spore súd uvádza, že aj túto považuje za nedôvodnú. Tak ako to vyplýva z primárneho práva EÚ zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla absenciou transpozície smernice alebo nesprávnou transpozíciou smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky ako členského štátu EÚ je zodpovednosťou absolútne objektívnou. Vo všeobecnosti platí, že smernica ako špecifický prameň práva EÚ vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte. Predmetná Smernica priznáva jednotlivcovi práva v rozsahu minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. Horizontálny priamy účinok smernice totiž znamená, že jednotlivec, štátny príslušník členského štátu EÚ, sa môže spoliehať na priame účinky práv, ktoré mu boli jednotlivými ustanoveniami smernice priznané. Slovenská republika je v danej veci pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí Hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom bol žalobca v posudzovanom období. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je zároveň štátny orgán, do kompetencie ktorého spadá právna úprava zriadenia, postavenia organizácie a riadenia Hasičského a záchranného zboru, úprava štátnej služby a právnych vzťahov, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a je tiež kompetenčne zodpovedné za riadnu transpozíciu smerníc EÚ do slovenského právneho poriadku.

68. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu táto je daná, keď hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, sa môže dovoliť práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Súdný dvor Európskej únie tak

judikoval, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-429/09 zo dňa 25. 11. 2010).

69. Žalovaný v konaní vzniesol tiež námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 Občianskeho zákonníka). Začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na okamih kedy došlo k neoprávnenému zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu v danom prípade dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie. Žalovaný nekompenzoval ujmu v služobnom plate žalobcu ku dňu splatnosti služobného platu za kalendárny mesiac, ktorý je v prípade žalobcu vždy 10. deň v mesiaci nasledujúceho kalendárneho mesiaca za predchádzajúci kalendárny mesiac. Žalobca si žalobou uplatnil nárok za žalované obdobie mesiacov september 2019 až august 2022, teda počnúc mesiacom september 2019, za ktorý bola splatnosť mzdy daná 10. 10. 2019. Nakoľko žalobca žalobu na súd podal dňa 10. 10. 2022, teda v posledný deň lehoty, súd konštatuje, že žiadny z jednotlivých nárokov žalobcu uplatnených v konaní premlčaný nie je.

70. Ďalšou obhajobnou námietkou žalovaného bol charakter vykonávaných činností, vzhľadom na ktorý sa Smernica na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v plnom rozsahu nevzťahuje, keď podľa názoru žalovaného štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2. S touto argumentáciou žalovaného sa nemožno stotožniť, nakoľko v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k zákonu o hasičskom a záchrannom zbere je v bode 5. explicitne uvedená aj Smernica, ktorá v úvodných ustanoveniach v bode (5) upravuje, že „všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času.“ Smernica sa s poukazom na článok 1 ods. 3 vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Smernica 89/391/EHS okrem pozitívneho vymedzenia rozsahu pôsobnosti v článku 2 ods. 1 obsahuje v článku 2 ods. 2 aj negatívne vymedzenie rozsahu pôsobnosti, v zmysle ktorého sa okrem iného neuplatňuje aj pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, pod ktoré možno podľa žalovaného podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru subsumovať úlohy, ktoré plnia príslušníci Hasičského a záchranného zboru. Z uvedených ustanovení ako aj z predmetu Smernice 89/391/EHS, ktorým je „zlepšenie bezpečnosti, hygieny a ochrany zdravia pracovníkov pri práci“ vyplýva, že rozsah pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať v širšom zmysle a súčasne výnimky z pôsobnosti stanovené v odseku 2 prvý pododsek článku 2 sa musia vykladať zužujúcim spôsobom. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že článok 2 ods. 2 prvého pododseku Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti tejto smernice služby civilnej ochrany ako také, ale vylučuje iba „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ktorých osobitná povaha je nevyhnutne v rozpore s pravidlami uvedenými v tejto smernici. Táto výnimka z pôsobnosti Smernice 89/391/EHS, ktorá je definovaná v širokom rozsahu, sa musí vykladať tak, aby sa pôsobnosť tejto smernice obmedzovala výlučne na prípady potrebné na zabezpečenie záujmov, ktorých ochranu smernica ponecháva členským štátom. Súdny dvor v tejto súvislosti dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391/EHS, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojím rozsahom mimoriadnych okolností — napríklad v prípade katastrofy — pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie, a ktoré, vzhľadom na ich povahu nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek. Hoci aj príslušníci Záchranného a hasičského zboru musia čeliť udalostiam, ktoré sú nepredvídateľné, činnosti, ktoré vykonávajú za zvyčajných podmienok, je takisto možné vopred organizovať, vrátane predchádzania rizikám, pokiaľ ide o bezpečnosť a/alebo zdravie, ako aj časového rozvrhu práce pracovníkov. Možno teda konštatovať, že služba žalobcu sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem Spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti

a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa na ňu nevzťahuje vylúčenie pôsobnosti, ktoré vyplýva z čl. 2 ods. 2 prvého pododseku Smernice 89/391/EHS, naopak na službu žalobcu sa predmetná smernica použije v plnom rozsahu.

71. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že paragrafové znenie zákona o hasičskom a záchrannom zbore neodporuje Smernici, súd uvádza, že z hľadiska prejednávaného sporu článok 6 písm. b) Smernice jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Z ustanovení § 85 ods. 1, ods. 2 prvá veta, § 86 ods. 1 a 2, § 92 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore jednoznačne vyplýva, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského

a záchranného zboru v rámci určenej služobnej pohotovosti, pretože služobná pohotovosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru bezprostredne nadväzuje na jeho služobný čas. Výsledkom uvedenej vnútroštátnej úpravy je záver, že hoci v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru (pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom). Rozlíšenie medzi vykonávaním štátnej služby podľa § 86 ods. 2 zákona v rámci rozvrhnutia služobného času a určenou služobnou pohotovosťou je zrejmé aj z ohodnotenia výkonu tejto štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, keď za výkon služobnej pohotovosti v štátnej službe patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Smernica však v článku 2 bod 1 a 2 výslovne ustanovuje, že pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a (alebo) praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Z uvedeného vyplýva, že čas určenej služobnej pohotovosti príslušníka Hasičského a záchranného zboru má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon o hasičskom a záchrannom zbore tak jednoznačne v rozpore so Smernicou zo služobného (pracovného) času príslušníka Hasičského a záchranného zboru vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti. Smernica pritom neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v smernici. Žalovaný tak v rámci preberania Smernice po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka. Neobstojí preto tvrdenie žalovaného, že nebolo preukázané nesprávne prebratie Smernice, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je v rozpore s touto smernicou (pozri bližšie rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/59/2022 zo dňa 14. 12. 2022).

72. Súd na tomto mieste dodáva, že Súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane skonštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v Smernici 2003/88/ES, je autonómnym pojmom práva Európskej únie, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností

s odkazom na systém a účel Smernice 2003/88/ES, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Súdny dvor zároveň vo svojej judikatúre zdôrazňuje,

že rozlišovanie je binárne – buď je určitý čas pracovným časom (článok 2 odsek 1 Smernice 2003/88/ES), alebo nie je (článok 2 odsek 2 Smernice 2003/88/ES). Zároveň Súdny dvor opakovane zdôraznil, že čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času, pričom rozhodujúcim faktorom pre záver, či sú naplnené znaky pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby (pozri napr. spojené veci C-397/01 až C-403/01, C-14/04). Z dôvodu,

že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b) Smernice. Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že práva žalobcu sú vzhľadom na znenie článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice porušované.

73. Z judikatúry Súdneho dvora vyplývajú aj predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Únie. Súdny dvor rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky, t. j. že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou

poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (C-429/09 - bod 47). Uplatnenie týchto podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie

(C-524/04 - bod 116). Pokiaľ ide o prvú podmienku, možno konštatovať, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Za týchto podmienok je zjavné, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, a teda že prvá podmienka týkajúca sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je splnená (pozri bližšie body 49 a 50 rozsudku vo veci C-429/09, od ktorého nie je dôvod odchyliť sa vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu). Pokiaľ ide o druhú podmienku, treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora dostatočne závažné porušenie práva Únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti (pozri napr. spojené veci C-46/93 a C-48/93 - body 55 až 57). V posudzovanom prípade súd dospel k jednoznačnému záveru, že článok 6 písm. b) Smernice nebol do právneho poriadku Slovenskej republiky prebratý správne, pretože zákon č. 315/2001 Z. z. umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov, presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom listinnými dokladmi, vypracovanými zamestnávateľom žalobcu bolo preukázané, že za posudzované obdobie (od septembra 2019 do augusta 2022) opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Zároveň je tak splnená aj podmienka porušenia práva Únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (C-429/09). Zároveň je splnená aj tretia podmienka, t. j. podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva Únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do práva žalobcu na ochranu zdravia v zmysle článku 40 Ústavy SR, a tiež do jeho práva na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle Smernice, a to na úkor seba ako aj svojich blízkych, pričom tým, že musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať sebe, svojej rodine, priateľom, záľubám či iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Všetky predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi tak boli splnené.

74. Neobstojí ani námietka žalovaného, že žalobca mohol upozorniť zamestnávateľa, ak mal za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit a žiadať, aby mu táto nebola určovaná, keď z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že nemožno považovať za primerané požadovať od pracovníka, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané článkom 6 písm. b) Smernice, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv podal žiadosť tomuto zamestnávateľovi. Požiadavka takejto predchádzajúcej žiadosti by bola v rozpore so zásadou efektivity. Pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať. Vzhľadom na toto slabšie postavenie môže byť totiž takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka (C-429/09, C-445/06). Možno teda konštatovať, že článok 6 písm. b) Smernice nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmito ustanoveniami, a preto za týchto podmienok nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi.

75. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pásov žalobcu za žalované obdobie možno konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom dochádzalo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, teda v mesiacoch september 2019 až august 2022. V dôsledku nerešpektovania Smernice pri rozvrhovaní pracovného času tak žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktorý by inak mohol venovať rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii a odpočinku. Žalobca počas vykonávania služobnej pohotovosti musí byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom, je teda oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Bez ohľadu na to, že nemusí byť aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky aj na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. V príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice tak dlhodobo dochádzalo k porušovaniu osobnostných práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času

a primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na súkromný a rodinný život. Súd sa preto nestotožňuje s námietkou žalovaného, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Práve naopak, s ohľadom na povahu práv, ktoré boli v danom prípade porušené, ako aj na okolnosti porušovania práva žalobcu, keď žalovaný ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice, možno konštatovať, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, a ani morálna satisfakcia nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah namieste a že sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej ujmy.

76. Pokiaľ ide o primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie žalobca utrpel súd uvádza, že pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujmy, ktorú. Spôsob určenia resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. I keď priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamená priestor na svojvoľu, či arbitrárnosť, keď aj táto musí byť odôvodnená a musí mať základ

v zistenom skutkovom stave. Súd posudzoval primeranosť výšky uplatnenej náhrady k ujme, ktorá v dôsledku neúplnej transpozície Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky vznikla žalobcovi. Cieľom a účelom priznania náhrady je satisfakcia za spôsobený zásah do života žalobcu tak, aby náhrada bola adekvátna spôsobenej škode. Žalobca zdôraznil, že v konaní sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa celkového súčtu hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil

a ktoré mu neboli započítané do služobného (pracovného) času, t. j. žalobca nevyčíslil nemajetkovú ujmu za presný počet hodín odpracovaných nad limit 48 hodín týždenne.

Za primeranú náhradu žalobca považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. ako pri nariadenej služobnej pohotovosti, t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti (§ 122 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.). Súd uvedený postup žalobcu pri výpočte peňažnej náhrady považoval za primeraný charakteru a spôsobu zásahu do jeho práv a vzniknutým následkom takéhoto zásahu v živote žalobcu, a to vo vzťahu k porovnateľnému kritériu ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), ktoré žalovaný nerozporoval a preto súd vychádzal z takéhoto určenia.

77. Napokon žalovaný v konaní namietal tiež neprimeranosť výšky žalobcom vyčísleného nároku. Žalobcovi vznikla ujma neprebratím, resp. nesprávnym prebratím smernice do vnútroštátneho právneho predpisu upravujúceho relevantné právne vzťahy týkajúce sa daného právneho sporu. Súd ujmu žalobcu, z dôvodu neexistencie pravidiel pre odškodňovanie jednotlivcov pri porušení komunitárneho

práva v právnom poriadku Slovenskej republiky, analogicky posúdil podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o žalovaným namietanú výšku náhrady súd posudzoval jej primeranosť k ujme, ktorá v dôsledku neúplnej implementácie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky žalobcovi vznikla. Súd zároveň bral do úvahy aj tú skutočnosť, že cieľom a účelom priznania náhrady je satisfakcia za spôsobenú zásah do života žalobcu tak, aby náhrada bola adekvátna spôsobenej škode.

78. Vychádzajúc z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore (15% alebo 30% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a) predmetného zákona (vo výške 50% z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50%-15%)

a v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50%-30%).

79. Žalobca si výšku škody vyčíslil na celkovú sumu spolu 5.453,06 Eur (ako súčet sumy 458,94 Eur za obdobie september - december 2019, 1.696,98 Eur za obdobie január – december 2020, 1.824,73 Eur za obdobie január – december 2021 a 1.472,42 Eur za obdobie január – august 2022) podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré preukázateľne odsľušil a ktoré mu neboli započítané do služobného času tak, ako je to uvedené v ods. 1 a ods. 15 tohto rozsudku. Takto žalobcom vyčíslenú náhradu nemajetkovej ujmy považoval súd, vzhľadom na všetky skutkové okolnosti a vykonané dokazovanie v danej veci za primeranú. Zároveň, podľa názoru súdu, nie je dosť dobre možné nemajetkovú ujmu v danom prípade žalobcovi nahradiť inak. Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov ako to namietal žalovaný (v prípade zásahov do osobnosti usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti). Žalobcom uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy navyše ani neprevyšuje náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov. Neobstojí ani argumentácia žalovaného, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, pretože ustanovenia o ochrane osobnosti boli aplikované len na základe analógie ako podklad pre určenie výšky nemajetkovej ujmy žalobcu, kým predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (nemajetkovú ujmu) boli aplikované na základe judikatúry Súdneho dvora EÚ.

80. Na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v dôsledku porušenia práva Únie nesprávnym prevzatím Smernice do slovenského právneho poriadku, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z., je daný v celom rozsahu čo do dôvodu a výšky, preto žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalobcovi sumu 5.453,06 Eur priznal (I. výrok rozsudku). Súd žalovanému určil na plnenie lehotu 15 dní, keď vzal do úvahy tak záujem žalobcu na včasnom vyplatení priznanej sumy, ako aj potrebu dostatočného času pre spracovanie vyplatenia priznanej sumy žalovaným.

81. Záverom súd poukazuje na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu (porovnaj nález ÚS SR sp. zn.

I. ÚS 241/07 zo dňa 18. 09. 2008). Taktiež Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (GarcíaRuiz c. Španielsku z 21. 01. 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 05. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 02. 1998). Súd preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa tvrdeniami strán sporu, ktoré nie sú právne relevantné a nemajú rozhodujúci význam pre rozhodnutie súdu o žalobe.

82. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V konaní mal žalobca úspech v celom rozsahu, preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorý mu súd v uvedenom rozsahu priznal. V súlade s ust. § 262 ods. 1 CSP súd rozhodol len o nároku na náhradu trov konania. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP). Z tohto dôvodu určil súd začiatok lehoty na plnenie podľa § 232 ods. 2 CSP od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov konania žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Banská Bystrica.

Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil. Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v písm. a) až h), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní

došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak subjekt zaviazaný na plnenie dobrovoľne nesplní to, čo mu vykonateľný rozsudok (exekučný titul) ukladá, možno na návrh toho, kto je oprávnený požadovať splnenie nároku z exekučného titulu, vykonať exekúciu podľa ustanovení zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších zákonov.